

MÉS ENLLÀ DE LA FRONTERA

Quan la internacionalització s'erigeix com una
sortida a la crisi econòmica

TEXT MARIA HORNOS

Marxar a treballar a l'estranger és una opció davant la delicada situació econòmica actual. Cada vegada més periodistes ho veuen així i fan les maletes. Quines són les possibilitats d'internacionalització? Què cal tenir en compte? Compartim les vivències de diversos professionals que ja estan treballant a fora i recollim una sèrie de consells pràctics per als qui tenen a punt el passaport.

Les mirades apunten més enllà dels confins del nostre país amb l'esperança de trobar feina. És l'horitzó que molts periodistes es proposen. Les causes? L'augment d'aturats en el sector i la precarietat laboral cada cop més creixent en la professió. Una circumstància agreujada, a més, per l'increment progressiu d'estudiants d'aquesta especialitat a les facultats catalanes: de 1.245 l'any 2000 a 2.532 l'any 2010, segons l'informe *Nínxols d'ocupació per a periodistes. Crisi, oportunitats en el sector i necessitats de formació*, dirigit per Josep Lluís Micó, encarregat pel Col·legi i presentat recentment.

En general, la població espanyola resident a l'exterior ha crescut un 6,3%, el 2012, i ja supera els 2 milions (INE, gener 2013). En el món de la comunicació, seguint amb l'estudi d'en Micó, les universitats també destaquen que la demanda de graduats per creuar la frontera i establir-se fora ha crescut un 100% en els darrers 4 anys. Quines són les possibilitats d'internacionalització?

Escèptic. Així es mostra l'informe davant la sortida internacional de professionals de la informació. Primer, perquè l'ofici en països veïns es troba immers en un mar abrupte. Per exemple, a França, la situació no és bona però el fet que tan sols hi hagi 13 facultats de Periodisme (només

a Catalunya n'hi ha 9) limita el nombre de licenciatos i manté les xifres d'atur a la superfície. Segon, perquè es perfila la tendència d'un increment dels reporters als quals se'ls paga per peça i, sovint, han de complementar el sou amb subsidis.

Amb tot, la barrera idiomàtica n'és la clau. Eminentment, d'acord amb aquest document, perquè en el marc de la comunicació el grau d'exigència de l'idioma és màxim. Hi trobem alguna excepció, com la feina de corresponsal o el treball en empreses estrangeres amb presència a Espanya. En la mateixa línia, l'estudi de viabilitat per al pla Erasmus realitzat, el 2011, per l'European Journalism Centre i l'Economista Associat és contundent: "hi

LA CLAU ÉS LA BARRERA IDIOMÀTICA. EN POQUES PROFESSIONS, EL CONTROL DEL LLENGUATGE ÉS TAN INDISPENSABLE

ha poques professions en què el control del llenguatge sigui tan indispensable".

Què succeeix si no es domina l'idioma? Aleshores, el camí que s'ha de recórrer ens condueix a l'Amèrica Llatina. Però, sovint, les condicions que presenten aquests països són més insegures que les nostres. Amb

quins obstacles ensopeguen els periodistes que són lluny de casa?

DIFERÈNCIES CULTURALS

Al desembre de 2012 en Sergi Altadill (vint-i-dos anys) va aterrar a Kabul per unir-se a l'equip de televisió iranià HispanTV. Tot i que, no li desagradava la idea de treballar a l'estranger, no aconseguia feina a Barcelona. Per això va comprar un bitllet d'anada cap a la capital de l'Afganistan. Per assessorar-se, va contactar amb companys que ja eren allà, com la Mònica Bernabé, corresponsal d'*El Mundo*.

Ara bé, les diferències culturals pesen: "El fet d'informar per als iranians en un país on hi ha presència americana fa que no puguis comunicar tot el que vols". Per això, adverteix als qui es desplacin que s'assegurin que un mitjà

els proporcionarà encàrrecs de manera habitual i, sobretot, que siguin cautelosos a l'hora d'establir relacions socials, en especial, en països amb cultura musulmana. De fet, a causa d'aquests desacords, està considerant la possibilitat de tornar. Però, si un cop aquí no el contractessin, prepararia l'equipatge de nou.

ORIENTACIÓ PROFESSIONAL

Abans de fer les maletes, és indispensable proveir-se de recursos i d'orientació. Informar-se. De cara als estudiants, les universitats potencien els intercanvis, per exemple, amb el programa Erasmus o mitjançant pràctiques en empreses amb beques com l'Eurodyssé. També tenen portals d'oportunitat com la Xarxa Eures, que ofereix ocupació a trenta-un països europeus, o el Portal Europeu de la Joventut. Pel que fa als col·legiats, des de l'abril, es poden beneficiar d'un nou servei d'orientació sobre les possibilitats i vies per internacionalitzar-se. Aquesta ajuda s'ha engegat gràcies a l'acord entre l'Associació Intercol·legial de Col·legis Professionals de Catalunya, de la qual el Col·legi de Periodistes

forma part, i la Cambra de Comerç. Durant les dues primeres setmanes de funcionament, el Col·legi va rebre més de cinquanta peticions de professionals que volen marxar.

En aquest sentit, la Intercol·legial explica que ja s'han atès diversos interessats a trobar feina a Xile. En un cas com aquest, la Cambra de Comerç els adreça a les oficines comercials espanyoles i a les associacions del país de destinació de manera gratuïta. També, els ofereix un informe fet a mida amb informació d'empreses de la zona (ràdio, premsa o televisió) amb un cost addicional d'entre 50 i 150 euros.

En acabar d'estudiar portuguès, al setembre de 2012, en Jordi Figueres (vint-i-un anys), va posar els peus a Rio de Janeiro. Per començar, va col·laborar amb Ràdio Marca Barcelona i Ràdio Intereconomia Catalunya informant sobre les novetats esportives. A continuació, va picar a moltes portes i, actualment, treballa a Radio Globo Rio de Janeiro, Radio Globo São Paulo i a la revista de futbol *Placar*.

Tot i això, també ha topat amb dificultats. "Al principi, em sobtava el fet d'anar pel carrer sense mòbil ni cartera i vestir amb roba prestada perquè no em robessin", admet. Per als qui vulguin ocupar-se a Brasil, Figueres insisteix en què s'ha d'aportar un valor afegit i parlar bé l'idioma. Ara, desitjaria tornar encara que, de moment, no ho veu factible

A Ciutat de Mèxic és on la Marta Pallarès (trenta-tres anys) ha trobat recer. Hi resideix des de fa sis mesos i, de propostes laborals, no n'hi falten. Al contrari, escriu per a la revista catalana *Rockdelux* i en mitjans mexicans com el web Red Bull Panamèrica. També participa al programa

de ràdio Ibero 90.0 i col·labora amb la revista *Rocks!*. La precarietat laboral i les escasses perspectives de millora que regnen aquí la van empènyer a creuar l'oceà a la recerca de noves oportunitats laborals. "Ja coneixia Mèxic i les enormes possibilitats que oferia, en particular, en l'àmbit cultural", afirma.

Quant a la seguretat, manté certes normes, per exemple, no tornar mai a casa sola, no agafar taxis del carrer a la

MOLTS DELS QUE HAN MARXAT DESISTEIXEN DE TORNAR PER CULPA DE LA CRISI

nit o no ensenyar el mòbil. "Cal prendre precaucions, però això no t'ha d'impedir viure. Les guerres del *narco* són internes i si ocorregués res seria qüestió de mala sort", explica. Per als qui somien amb la via internacional, Pallarès els anima, tot i així, adverteix que, actualment, els països llatinoamericans s'estan blindant legalment perquè cada cop més gent sol·licita el visat. El seu retorn? Encara no li ha passat pel cap.

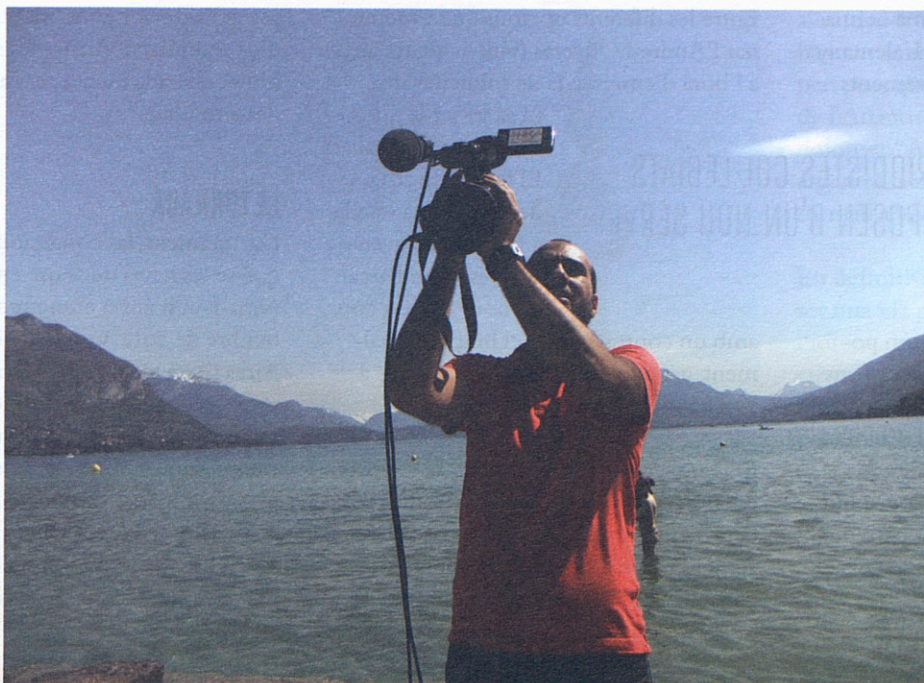
Després de perdre la feina, el 2008, en Ramon Renedo (quaranta-un anys), juntament amb la seva família, es va establir a Noruega. Des d'aleshores, fa fotos per a catàlegs, dissenys de fulletons i cartelleria en un petit museu de Fredrikstad. L'idioma ha estat, sens dubte, un dels inconvenients. "Una altra complicació són els diners que es requereixen per establir-se i, essencial, la paperassa legal", afegeix.

En el camp de les recomanacions, creu que convé tenir present quan el desplaçament es fa amb tota la família. També, suggereix una estada

curta abans per conèixer la possible destinació i, sobretot, aprendre l'idioma. Amb la crisi, la tornada és del tot improbable.

Una experiència ben diferent és la d'en Ferran Porta (quaranta-cinc anys). El 2007, es va instal·lar a Berlín (Alemanya) perquè li agradava el país. Va ser corresponsal de COMRàdio cobrint temes polítics i econòmics i, més tard, com a emprenedor, va fundar un web turístic.

A la primera pàgina, Sergi Altadill a Kabul. En aquesta pàgina, a dalt, Andreu Oliveras, resident a Mont Blanc (França), sobre aquestes línies Jordi Molina durant la seva estada a l'Argentina i, a la dreta, Ramon Renedo a la seva casa de Noruega.

Porta coincideix en què l'idioma és una competència imprescindible. "L'alemany és complicat i sense uns coneixements

DES DE L'ABRIL, ELS PERIODISTES COL·LEGIATS QUE VOLEN MARXAR DISPOSEN D'UN NOU SERVEI D'ASSESSORAMENT

mínims les portes que s'obren són poques", afirma. Segons el seu parer, abans de marxar a qualsevol lloc és primordial informar-se a fons del territori d'acollida i confiar en l'experiència d'amics que ja viuen a la zona escollida. Al contrari que en altres casos, ell desitja tornar però quan ho comenta amb companys d'aquí el prenen per boig.

Entre les diferents opcions que va remenar l'Andreu Oliveras (vint-i-quatre anys) a l'hora d'emigrar, la de sol·licitar una

beca va ser la que, finalment, va quallar.

El febrer de 2013, després d'una estada a Londres a l'aventura, es va embarcar de nou, "aquest cop,

amb un contracte sota el braç". Actualment, gaudeix d'una beca Eurodysee a tv8 Mont Blanc (França).

Oliveras creu que els entrebancs arribaran quan s'acabi l'estada. A partir d'aquí, voldria tornar. Ara bé, davant la grisor laboral actual, enviarà currículums a fora. El seu consell per a qui estigui rumiant provar

sort a l'exterior és no marxar a la caça d'oportunitats: "Agafar les maletes amb bitllet d'anada i sense res més no sempre dona resultats".

LA TORNADA

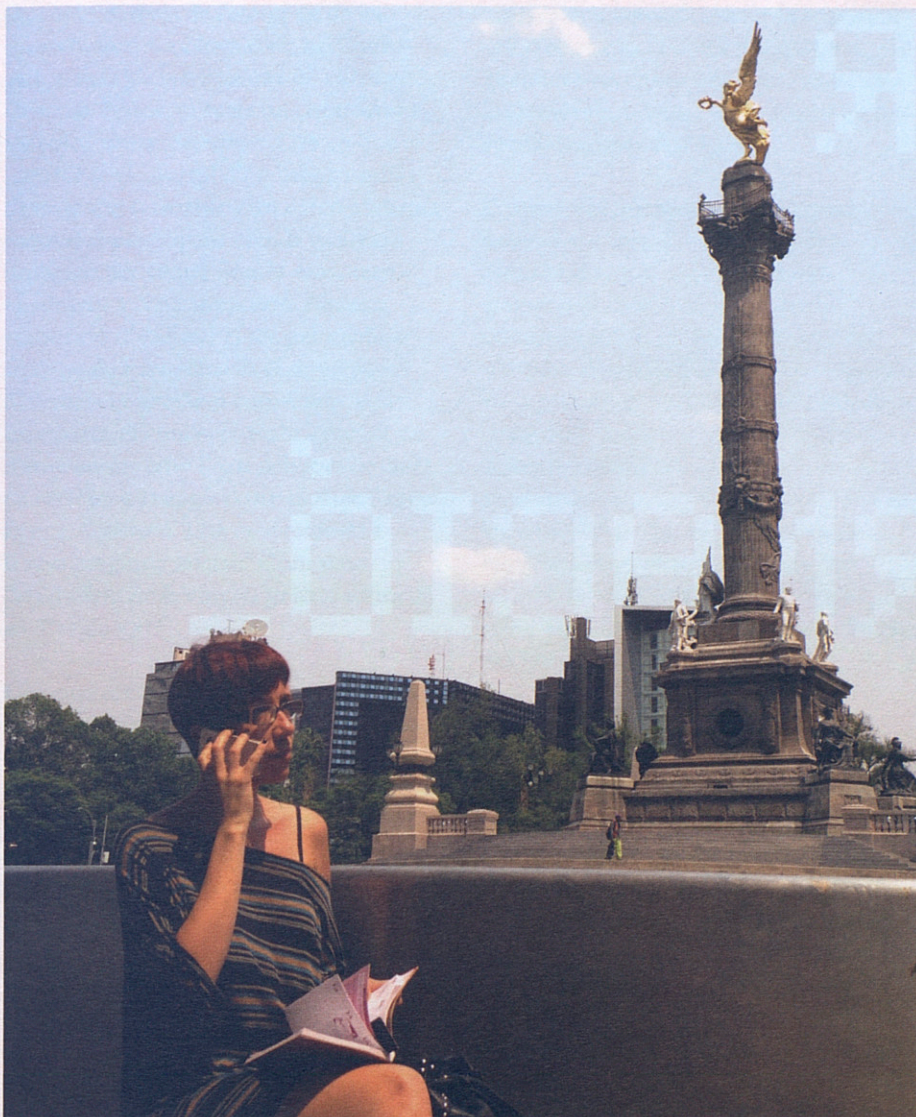
Darrerament, les condicions laborals amb què se les havia de veure en Jordi Molina (vint-i-vuit anys) eren precàries i, al setembre de 2012, va posar rumb a Buenos Aires (Argentina). No obstant això, el projecte tenia data de caducitat: gener de 2013. Allà es va dedicar a buscar històries i, com a autònom, va publicar diverses peces a mitjans com *Nació Digital*, *Notícies de Gipuzkoa* o el setmanari *La Directa*. La vivència li ha servit per reconduir la seva trajectòria cap al reporterisme freelance,

DECÀLEG PER A QUI ES PLANTEJA MARXAR

- 1- Investigar a fons la destinació a l'exterior abans de marxar i des de diferents perspectives: avisos de seguretat sobre viatges, informes de salut de l'OMS, etc.
- 2- Consultar informes de drets humans i llibertat de premsa del territori escollit.
- 3- Buscar consell específic d'un company de confiança que ja estigui treballant a la zona.
- 4- Dominar l'idioma no només per exercir, sinó també per mostrar respecte envers la població local.
- 5- Obtenir les credencials de premsa corresponents, principalment, quan es tracta de professionals de la informació que treballen com a freelance. En aquest sentit, la Federació Internacional de Periodistes (IFJ-FIP) disposa de carnets internacionals que tenen reconeixement a 134 països. A Catalunya, els col·legiats poden sol·licitar aquest carnet al Col·legi de Periodistes, que s'encarrega de la seva gestió. Per aconseguir-lo, tan sols cal omplir un formulari i pagar un import de cinquanta-sis euros.
- 6- Assegurar-se de si el país en qüestió exigeix una visa concreta per a periodistes. En casos en què es vulgui evadir la censura i es viatgi amb visat turístic s'hauran de mesurar els riscos legals que se'n deriven.
- 7- Considerar els certificats que puguin expedir les autoritats locals de la destinació. Per exemple, les credencials de premsa d'un departament de policia municipal podrien ser molt útils a l'hora de cobrir una manifestació o fer fotografies.
- 8- Si es viatja a indrets conflictius, caldrà parlar d'atenció a la documentació lliurada pels governs i, fins i tot, per militars i fixar-se en quins papers es mostren en tot moment per tal que no s'interpreti com un símbol de col·laboració amb l'enemic.
- 9- Convé desplaçar-se amb múltiples fotocòpies de tota la documentació.
- 10- Els professionals es poden emparar en grups internacionals com el Comitè per a la protecció de Periodistes (CPI) o Reporters sense Fronteres, que els proporcionaran atenció global i els defensaran en cas d'assetjament o amenaça.

Font: "Manual de Seguretat per a periodistes (2012)." Comitè per a la Protecció de Periodistes (CPI).

Marta Pallarès a Ciutat de Mèxic, ciutat on va arribar mig any enrere i on col·labora amb diferents mitjans.

avui, des de Barcelona. La tornada a casa ha estat agredolça. Aquí l'esperaven les persones que més estima però, a l'altra riba de l'Atlàntic, ha quedat una empremta dolorosa. "Alguns dels meus millors amics argentins són persones grans i ignoro si els tornaré a veure mai més", reconeix.

En definitiva, la internacionalització pot ser una via per a l'ocupació si es domina l'idioma i si es prepara el viatge a consciència. Absorbir el màxim d'informació sobre la destinació, assessorar-se a través de companys que hi visquin, a més d'aprofitar els recursos que ofereixen associacions com el Col·legi de Periodistes, poden aplanar-nos el camí més enllà de la frontera. Ç

Més informació a:

<http://www.cpj.org/es/2012/04/manual-de-seguridad-para-periodistas-del-cpj.php>

Comitè per a la protecció de periodistes (CPJ). Manual de Seguretat per a periodistes (2012)

<http://www.ifj.org/es>

Federació Internacional de Periodistes (IFJ-FIP)

http://www.cambrabcn.org/internacionalitzacio/mercado/assessorament_internacional

Cambra de Comerç. Assessorament Internacional

<http://www.foreigncorrespondence.org/?q=node/4>

School of Communication. American University. Washington DC. Llistat de Recursos per a corresponals a l'estranger

+ info